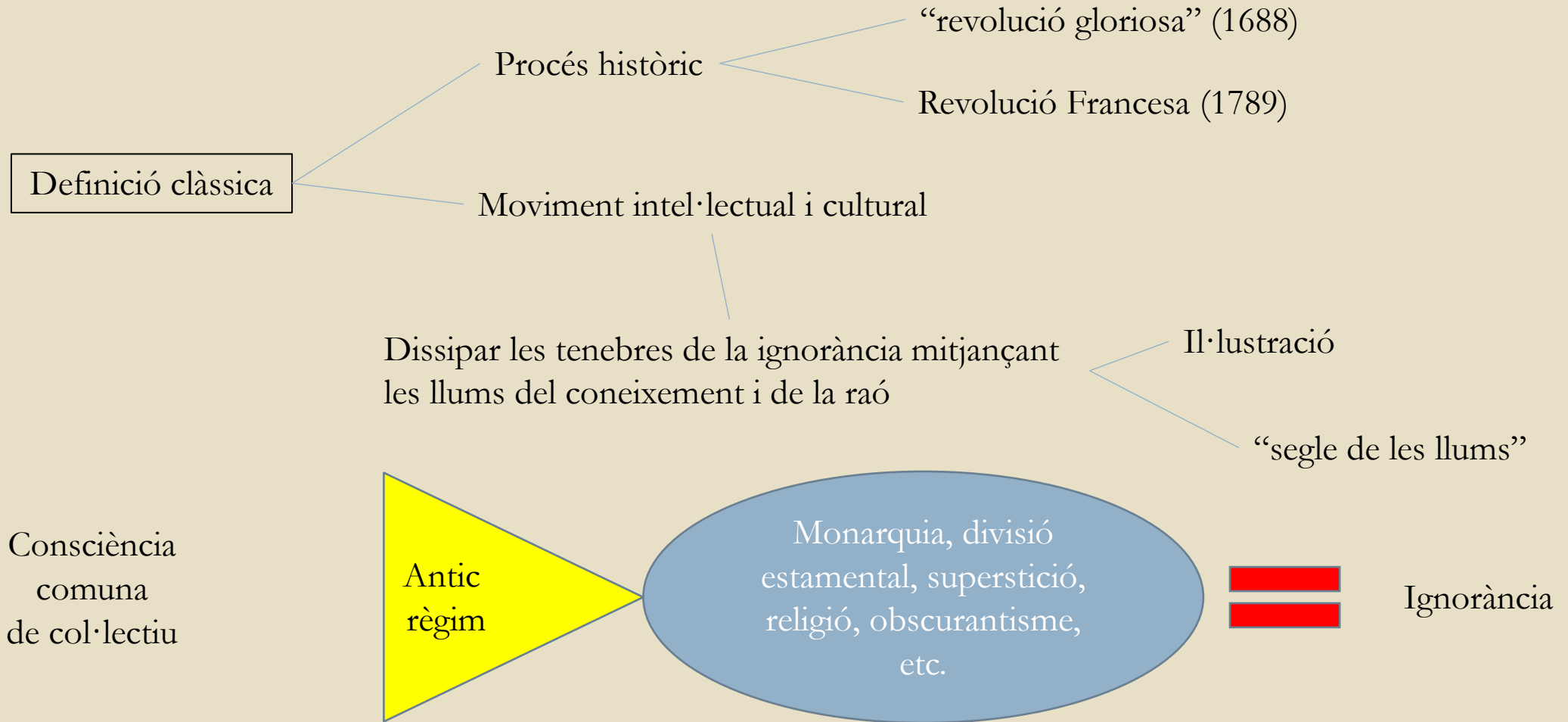

9. LA IL·LUSTRACIÓ

9.1. Definició

Context
s. XVII

Filosofia

Descartes, Hobbes, Spinoza,
Leibniz, Locke i Bayle

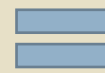
Racionalisme
Naturalisme

Valor de
l'home

Avanços física
i matemàtiques

Fe en el
progrés

Política

Guerres de religió i ruptura de la cristiandat

Fracàs *Dominium Mundi*

Geografia

Anglaterra

free-thinkers

Deisme

→ França i Alemanya

Característiques

- 1r Culte a la raó
- 2n Repudi de tot element sobrenatural
- 3r Confiança en el progrés
- 4t Llibertat
- 5è Crítica de la religió
- 6è Exacerbació de l'humanisme

Debat

Condorcet: “disposició de l’esperit”

K. L. Reinhold: “els homes capaços de racionalitat es converteixen en homes racionals”

C. F. Bahrdt: “el dret més important, més sagrat i més invulnerable de l’home... a pensar per si mateix”

Hegel: “pura agudesia”, “perfum”/“infecció”

Ernst Cassirer: “no tant en certes doctrines individuals com en la forma i manera de l’activitat intel·lectual en general”

Il·lustracions

“República de les Lletres”

Heterogeneïtat
social i intel·lectual

Geografia

Crítiques

Apologetes catòlics

Romàntics - Herder

Enemics de la globalització

s. XX

9.2. La historiografía ilustrada

Antiquaris: dictionaris,
repertoris, colleccions

Académie des Inscriptions et Belles Lettres (1723-1790) Ordenances reis francesos

J. G. Graevius *Thesaurus Antiquitatum Romanorum* (1732)

Enrique Flórez *España Sagrada*

L. A. Muratori *Rerum Italicarum Scriptores* (1725-1751)

Racionalisme i causalisme immanentista

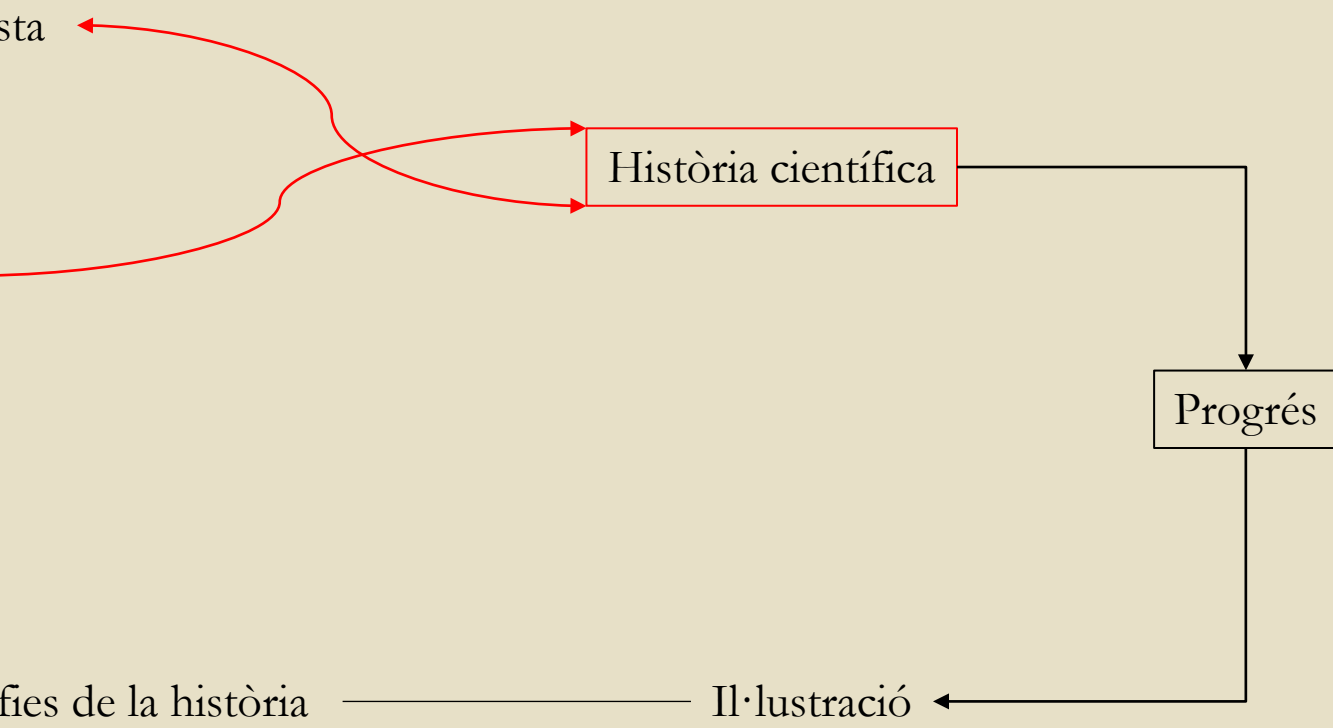
Sentit crític sobre materials històrics

Història científica

Progrés

Primeres filosofies de la història

Il·lustració

Alemanys (Leibniz, Kant)
Italians (Vico)
Francesos (Turgot, Condorcet, Voltaire)

Difusió concepció del temps
com a vector i factor de progrés

Cronologia: cadena
causal i evolutiva

Ucronia

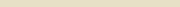
vs.

Anacronisme

Triomf de la nova
concepció del temps

Fletxa
del
temps

Minerologia
Paleontologia

Voltaire (1694-1778)
Filosofia de la història

→ ~~Providència divina~~ Progrés

Sense implicacions valoratives morals

Caràcter de sentit vectorial del temps

→ *El segle de Lluís XIV* (1751)

Assaig sobre els costums i

l'esperit de les nacions (1769)

Ideal il·lustrat d'una història raonada i immanentista

Superació de la narració politicodiplomàtica

Tractament de tots els àmbits de la cultura humana

Funció pragmàtica: història útil per a l'home

“com a ciutadà i com a filòsof”

Grans historiadors
britànics del s. XVIII

Combinació sòlida erudició documental, exposició narrativa elegant i enfocament filosòfic racional i unitari

Empirisme erudit i preferència per temes polítics

Història utilitària

David Hume (1711-1776)

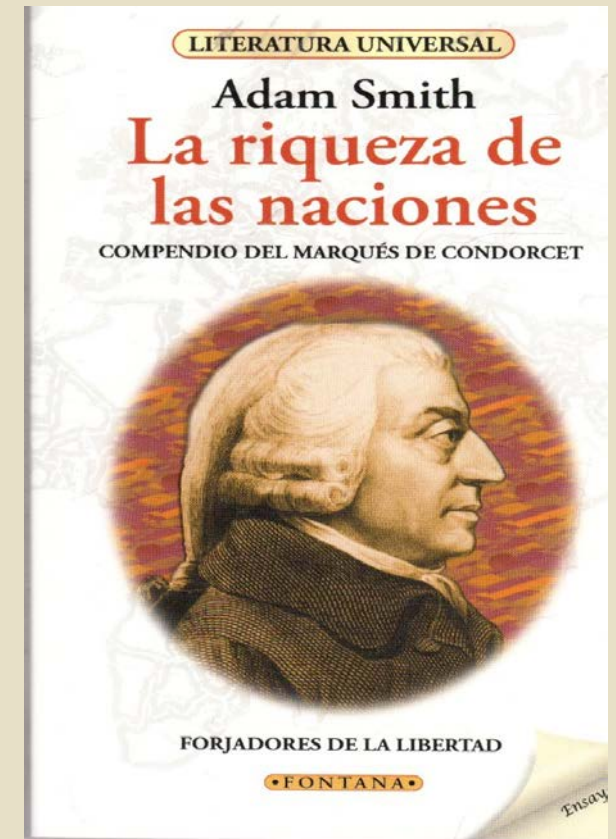
Història d'Anglaterra

William Robertson (1721-1793)

*Història del regnat
de l'emperador Carlos V*

Edward Gibbon (1737-1794)

*Història de la decadència
i caiguda de l'imperi romà*

Il·lustració alemanya

Universitat de Gotinga
(Hannover)

Juristes > historiadors:
Gatterer, Schlözer, Von Heeren

Superació de la història
política d'arrel clàssica

Statistik

Fusió de l'erudició antiquària amb
una narració històrica sota perspectives
cronològiques racionalistes i immanentistes

Reunió de dades sobre els estats
alemanys, depuració crítica

Base per a la construcció de relats històrics
delimitats cronològica i geogràficament;
modalitat narrativa i analítica

Localisme: *Volksgeist*

Justus Moser: *Història d'Osnabrück* (1768)

J. G. Herder — *Volksgeist* > unitat orgànica col·lectiva de la història